

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Rónaszéki Tibor szabadalmi ügyvivő (....) által képviselt, felperes neve (...) felperesnek - dr. Jakab Judit szabadalmi ügyvivő (... .) által képviselt, ... (alperes címe) alperes ellen - szabadalombitorlás megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2004. november 8. napján kelt, 3.P.28.014/2003/17. számú ítélete ellen, a felperes részéről 18. és 19. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes bitorolja a felperes „Hűtőberendezés kettős folyadékleválasztású recirkulációs elpárologtatású rendszerekhez” című, ... lajstromszámú szabadalmát a hűtőberendezés előállításával és használatával. Kötelezi az alperest a szabadalombitorlás abbahagyására és a további jogsértéstől eltiltja.

A felperes további kereseti kérelmére vonatkozó elutasító rendelkezést, valamint a perköltségről szóló döntést hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a gazdagodás visszatérítésére irányuló kérelem tekintetében a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A másodfokú bíróság a felperes és az alperes másodfokú perköltségét egyaránt 180.000 - 180.000 (Száznyolcvanezer - Száznyolcvanezer) Ft-ban, a felperes által a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték összegét 24.000 (Huszonnégyezer) Ft-ban állapítja meg.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperesnek a szabadalombitorlás megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt előterjesztett keresetét. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000 Ft perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 21.000 Ft eljárási költséget.

A megállapított tényállás szerint a felperes jogosultja a ... lajstromszámú, „Hűtőberendezés kettős folyadékleválasztású recirkulációs elpárolgatórendszer” című szabadalomnak.

Az oltalom alatt álló vagylagos találmányi megoldások közül a perben vizsgált megoldás a főigénypont szerint a következő:

Hűtőberendezés kettős folyadékleválasztású recirkulációs elpárolgatórendszer (A), amelynek folyadékleválasztójához (B) folyadékbevezető (C), gőzvezető csomagtörzs (D), továbbá gőzbevezető csomagtörzs (E) és szivattyúval ellátott folyadékvezető csomagtörzs csatlakozik (F), és hogy a szivattyú kimenete, valamint a gőzbevezető csomagtörzs között egy vagy több elpárolgató van elrendezve (G), azzal jellemezve, hogy az elpárolgató/elpárolgatók (7) előfolyadékleválasztóval (8) van/vannak felszerelve (H), amelynek/amelyeknek gőztereire rendre a visszatérő gőzvezetékbe (5) (I), folyadéktereire pedig (J) az elpárolgató/elpárolgatók (7) folyadékgyűjtőjéhez (K1) csatlakoznak.

A tényállásban rögzítésre került, hogy az alperes a telephelyén a perben csatolt tervrajzokon alapuló hűtőberendezést üzemeltet.

Ismertette az ítélet, hogy a perben kirendelt szakértő az előfolyadékleválasztó (8) és az elpárolgató (7) által alkotott kör (hűtőblokk), valamint az alperesi berendezés vizsgálata alapján megállapította, hogy mindkét vizsgált megoldás természetes recirkulációjú. Mindkét megoldásnál azonosan szabályozott folyadékszintű előfolyadékleválasztó biztosítja a hűtőközeg 80-90 %-át az elpárolgató részére. Nem tulajdonított jelentőséget annak az eltérésnek, hogy a folyadékvezeték (11) szabályozottan adagolt hűtőközeg bevezetési helye a szabadalmi leírás 3. ábráján az „ejtőcső” alsó pontja, az alperes kapcsolási vázlatán pedig az előfolyadékleválasztó tartály. Az ismertetett szakvélemény szerint a szabadalomnál az elpárolgató (7) az előfolyadékleválasztóval együtt (8) alkotja a természetes recirkulációjú elpárolgatót. Az így értelmezett elpárolgatók azonban nem csak a szabadalomnál, hanem az alperesi megoldásban is, a szivattyú kimenete és a - közös/központi folyadékleválasztóhoz tartozó - gőzbevezető csomagtörzs között vannak elrendezve.

Az elsőfokú bíróság a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 24. §-ának (1), (2) és (3) bekezdéseire hivatkozva vizsgálta, hogy megtalálható-e a sérelmezett megoldásban az összes igényponti jellemző.

Megállapította, hogy miután a szabadalom tárgya szerint felöleli a kettős folyadékleválasztású recirkulációs elpárolgató rendszerek összes típusát, azt pedig az alperes sem vitatta, hogy az ő berendezése is recirkulációs rendszerű, a szabadalom A) jellemzője megtalálható benne.

Az elsőfokú bíróság az igénypont G) jellemzőjét nem látta megvalósulni az alperes megoldásában. Rámutatott arra, hogy e jellemző csak általánosságban határozza meg az elpárolgatók helyét a hűtőberendezésben, az elrendezés konkrét módjáról nem intézkedik. Az oltalmi kör további, H) - K1) jellemzőkkel történő meghatározásában definiálatlan marad, hogy hogyan csatlakozik az elpárolgató

(7) a gőzbevezető csonkhoz és az előfolyadékleválasztóhoz (8), és hogyan csatlakozik az elpárolgató (7) a szivattyú (4) kimeneteléhez.

Az Szt. 24. §-ának (1) bekezdésére hivatkozva a leírás és a rajzok alapján értelmezte az igénypontot. A 3. ábra figyelembe vételével azt állapította meg, hogy az elpárolgató (7) többszörös közvetítéssel csatlakozik a gőzbevezető csonkhoz: kimenete becsatlakozik az előfolyadékleválasztó (8) gőzterébe, az előfolyadékleválasztó gőzterét az emelkedő (6) szakasz becsatlakoztatja a gőzvezetékbe (5), amely elvezeti a folyadékleválasztó (1) gőzbevezető csonkjáig. A szivattyú kimenetéhez pedig az elpárolgató (7) közvetlenül a folyadékvezetéken (11) csatlakozik.

Nem értett egyet az elsőfokú bíróság a szakértőnek azzal az álláspontjával, hogy az elpárolgató (7) az előfolyadékleválasztóval (8) együtt alkotja az elpárolgatót. Álláspontja szerint figyelmen kívül hagyta a szakvélemény, hogy az elpárolgató (7) és az előfolyadékleválasztó (8) eltérő nevű, eltérő hivatkozási jellel is jól megkülönböztetett, eltérő funkciójú egységek, amelyek kapcsolata egymással és a hűtőberendezés többi egységével és a csővezetékeivel megoldásonként eltérő is lehet. A részletmegoldások figyelembevétele nélkül az általános működési séma alapján minden hűtőgép egyforma. Utalt a szakvéleményre, amely ki is mondta, hogy az elpárolgatók mindkét megoldásban a szivattyú kimenete és a gőzbevezető-csonk között vannak elrendezve, vagyis végső soron azonos módon egy tartályhoz csatlakoznak.

Az elsőfokú bíróság egyetértett azzal az alperesi védekezéssel, hogy a szivattyú kimenetéhez a sérelmezett hűtőberendezésben nem az elpárolgató, hanem az előfolyadékleválasztó csatlakozik a folyadékvezetéken keresztül. Ezt az eltérést a szabadalmazott megoldáshoz képest azért nem tekintette érdektelennek, mert így az alperesi megoldásban nem valósul meg az igénypont G) jellemzője. Megjegyezte, hogy az eltérés műszaki jelentősége abban áll, hogy míg a szabadalom 3. ábrája szerinti hűtőberendezésnél az elpárolgató (7) igény szerint nyomás alá helyezhető a folyadékvezetékről (11), mivel a folyadékvezeték elvezet közvetlenül az elpárolgató (7) bemenetéig, addig az alperesi megoldásnál erre nincs lehetőség, mert a folyadékvezeték szabad kifolyással az egyik előfolyadékleválasztó tartály tetejéhez csatlakozik, így az elpárolgatóban csak hidrosztatikai nyomás hatására jöhet létre folyadékáramlás.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett annak megváltoztatása és az alperes kereset szerinti marasztalása érdekében.

A másodfokú eljárásban az alperes bejelentette, hogy a perbeli szabadalom megsemmisítése iránt eljárást indított a Magyar Szabadalmi Hivatalnál. A másodfokú bíróság erre tekintettel a per tárgyalását felfüggesztette. Az eljárást befejező, a feleknek a Fővárosi Bíróság 3.Pk.630.774/2005/8. számú jogerős végzésével jóváhagyott egyezsége alapján a perbeli szabadalom korlátozott igényponttal érvényben maradt.

Az alperes által indított megsemmisítési eljárásban a perbeli szabadalom igénypontja korlátozásra került, amelynek során az A) jellemző a következőképp változott: „Hűtőberendezés kettős folyadékleválasztású, recirkulációs szivattyús kényszeráramoltatásos elpárologtatású rendszerekhez...”.

A felfüggesztést követően folytatódó másodfokú eljárásban a felperes keresetét a korlátozott igényponttal érvényes szabadalma alapján is fenntartotta, mert álláspontja szerint az A) jellemzőt érintő korlátozás semmi változást nem jelent a szabadalom tárgyi körében és a jellemzőiben (Pf.3.jkv.).

Az Szt. 35. §-ának (2) bekezdése alapján kérte a szabadalombitorlás megtörténének megállapítását, mivel az alperes a szabadalom szerinti hűtőberendezést előállította és használta, továbbá az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására és attól a jövőben történő eltiltására, valamint a szabadalombitorlással elért gazdagodás visszatérítésére, amelynek összegét jogfenntartással 650.000 Ft-ban jelölte meg.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság feleslegesen bocsátkozott a G) jellemző értelmezésébe. Hangsúlyozta a felperes, hogy e jellemző a főigénypont tárgyi körében szerepel, ami azt jelenti, hogy a technika állásához tartozó ismeretet képez. Ezért ezen műszaki jellemzőnek nem is kell szűkebbnek lennie, hiszen mindazon megoldásokra igaz, amelyekre a tárgyi kör egyes műszaki intézkedései megvalósulnak. Számos ismert konstrukció révén az elpárologtató bekötési módja is sokféleképpen valósítható meg. A bejelentés időpontjában előfolyadékleválasztóval rendelkező elpárologtató azonban nem volt ismert, így a jellemző csak azt jelölhette meg, hogy a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csomagtartó között elpárologtató van elrendezve.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a főigénypont tárgyi körébe tartozó műszaki jellemző sajátos vizsgálata alapján indokolatlanul szűk keretek közé szorította a szabadalom oltalmi körét. Az Szt. 24. §-ának (3) bekezdésére hivatkozva hangsúlyozta, hogy az igénypontok tartamát nem lehet kizárólag szó szerinti értelmükre korlátozni. Az általánosan elfogadott gyakorlat szerint pedig a leírásnak a példákat ismertető részében nem kell sem az optimális megoldást, sem az összes lehetséges megoldási módozatot bemutatni.

Alaptalannak és indokolatlannak tartotta az „elrendezés” kifejezésnek az összekapcsolás kifejezéssel történő kicserélését, mivel a szakember számára az elrendezés is megfelelő tatalommal bír ahhoz, hogy a technika állásához tartozó műszaki intézkedéseket meg hozza annak érdekében, hogy a berendezés működjön. Kiemelte, hogy a G) jellemzőben szereplő „elrendezés” kifejezés jelentéstartalma egyértelműen azt határozza meg, hogy a szivattyú kimentő pontja és a gőzbevezető csomagtartó között mindenképpen elhelyezkedik egy elpárologtató. Az pedig magától értetődik és a szakember köteles tudásához tartozik, hogy ezen elpárologtató a hűtőkörbe be van kötve.

Érvelése szerint a műszaki többlethatást megtestesítő jellemző rész műszaki intézkedései egyértelműen meghatározzák, hogy az előfolyadékleválasztó hogyan kapcsolódik a gőzvezetékhez és az elpárolgató folyadékgyűjtőjéhez. Az átlagos szakember számára a folyadékvezeték (11) által szállítható folyadékfázis eljuttatása az elpárolgató (7) folyadékgyűjtőjéhez több, egymástól eltérő módon is kézenfekvően megoldható. E megoldásokból valóban csak egy lehetséges változatot mutat be a 3. ábra, ami nem róható a szabadalmas terhére, hiszen nem a folyadékvezetéknek (11) az elpárolgató (7) folyadékgyűjtőjéhez történő csatlakoztatására kívánt oltalmat szerezni, hanem az előfolyadékleválasztó (8) felhasználására.

Az alperesi megoldás tekintetében azzal érvelt, hogy abban a folyadékvezeték (11) igaz, hogy az előfolyadékleválasztó érintésével ugyan, de azonos céllal éri el az elpárolgató (7) folyadékgyűjtőjét. Az átlagos szakember számára pedig lényegtelen, hogy a folyadékvezeték (11) az előfolyadékleválasztó (8) folyadékterének, valamint az elpárolgató (7) folyadékgyűjtőjének összekapcsolódását milyen csomóponttal oldja meg. A szabadalom nem ezen csomópont megvalósítására vonatkozik, hanem arra, hogy a gazdaságosabb üzemeltetés érdekében az elpárolgatót össze kell kapcsolni egy előfolyadékleválasztóval. Hangsúlyozta, hogy az alperesi megoldásban is úgy áll összeköttetésben az elpárolgató (7) az előfolyadékleválasztóval (8) ahogyan azt a szabadalom főigénypontjának műszaki jellemzői előírják.

Hibásnak tartotta az ítéletnek azt a megállapítását, hogy a szivattyú kimentéhez az elpárolgató (7) közvetlenül a folyadékvezeték (11) keresztül csatlakozik. Utalt arra, hogy szabadalom szerinti megoldásában is található egy funkcionális csatlakozó részegység, amely a szivattyú kimenete és az előfolyadékleválasztó folyadéktere között helyezkedik el, így a közvetlen kapcsolat itt sem állapítható meg.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a műszaki szakértő bitorlást megállapító szakvéleményét a G) jellemző tekintetében teljesen figyelmen kívül hagyta.

Az alperes - tartalmilag - az ítélet helybenhagyását kérte.

A G) jellemző vonatkozásában vitatta az „elrendezés” kifejezésnek azt a felperesi értelmezését, hogy a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csomópont között bárhol lehet az elpárolgató. Érvelése szerint semmilyen utalás sem található arra, hogy az elpárolgató a 3. ábrában szemléltetettől másképp is elrendezhető lenne. Véleménye szerint az igényponti jellemző olyan értelmezése, hogy az elpárolgató bármilyen fajta bekötése a hűtőkörbe az oltalmi körbe tartozik, indokolatlanul tág oltalmi kört biztosítana.

Nem osztotta a szakértőnek azt a véleményét sem, hogy az elpárolgató az előfolyadékleválasztóval együtt alkotja az (természetes recirkulációjú) elpárolgatót. Ez az általánosítás vezet szerinte a szakvéleményben arra az

eredményre, hogy a szabadalom hűtőköre is természetes áramoltatású, amelyben a szivattyú kimenet csatlakozási pontjának az eltérése érdektelen.

Értelmezése szerint az ő megoldásában a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csonk között nem elpárologtató, hanem előfolyadékleválasztó van elrendezve, azaz a szivattyú kimenetéhez nem elpárologtató, hanem az előfolyadékleválasztó csatlakozik. A szivattyú kimenete és az elpárologtató, illetve a szivattyú kimenete és az előfolyadékleválasztó csatlakozásának hatásában lényeges eltérés van, másképp alakulnak a nyomásviszonyok a két esetben.

A másodfokú tárgyaláson nem vitatta, hogy a szabadalom szerinti és az ő megoldásában a célkitűzés és az eredmény ugyanaz, gazdaságosabban működő rendszert képez. Állította, hogy a megvalósítás módjában tér el a két megoldás. Kifejtette, hogy az ő megoldásában a szivattyú felől a vezetékszerkezet az előfolyadékleválasztó gőzteréhez (és nem a folyadékteréhez) csatlakozik, ami lehetővé teszi, hogy a működési idő egy részében a gravitáció révén áramlik a hűtőközeg. Ezért alapesetben a szivattyú áll és csak akkor kapcsol be, ha a folyadékszint lecsökkenése indokolja. Ezzel szemben a szabadalom szerinti megoldásban alapesetnek azt kell tekinteni, hogy a szivattyú működik. Ez indokolta a „szivattyús kényszeráramoltatásos” kifejezés beiktatását a korlátozott igénypontba. Saját megoldását illetően azzal érvelt, hogy nemcsak a hűtőkör, hanem a főkör tekintetében is gravitációs a rendszer, amin nem változtat az, hogy a folyadékpótlás szivattyú segítségével is történhet.

Nem értett egyet az alperes azzal a felperesi állásponttal, hogy az A) jellemzőt érintő korlátozás az állított bitorlás szempontjából nem bír jelentőséggel. Azzal érvelt, hogy miután a korlátozott igénypont a kényszerített áramoltatású recirkulációs elpárologtatású rendszerekre vonatkozik, az általa használt hűtőberendezésben pedig gravitációs áramlás van, az igénypont A) jellemzője a berendezésében nem valósul meg. Nem fogadta el azt az érvelést, hogy a szabadalom szerinti hűtőrendszer az előfolyadékleválasztók beépítésével természetes cirkulációjú rendszerré vált. Szerinte nem lehet a hűtőrendszerben lejátszódó cirkulációt egyszer kényszerítettnek, másszor természetesnek magyarázni. Az igénypont feladatmeghatározását látta a döntőnek, amelyben szivattyús kényszeráramoltatásos rendszer van megfogalmazva.

A felperes az alperes ellenkérelmére tett észrevételében rámutatott arra, hogy mindkét vizsgált megoldásban a cél az, hogy a visszatérő gőzvezetékbe került gőz és folyadéksepek formájában eltávozott folyadékmennyiség visszapótlását (recirkulációját) kell megoldani.

Vitatta az alperesnek az A) jellemzővel összefüggésben előadott álláspontját. Szerinte a szivattyú nem az elpárologtatóba szállítja a folyadékot, hanem egy azt megelőző olyan csőkapcsolathoz, amelyről azután az előfolyadékleválasztóból érkező folyékony hűtőközeg keveredve a folyadékleválasztótól érkező hűtőközegpótlással jut el végül az elpárologtatóhoz. Hangsúlyozta, hogy a szivattyú csak a pótlásra szánt hűtőközeget szállít és teljesítménye nem elegendő a természetes

cirkulációjú kör mozgásban tartására. Így a kettős működés nem önkényes, fizikai törvényeken alapul, hogy a hűtőrendszer főkörében kényszerített, míg az újdonságot képező részben természetes recirkulációjú. Az alperesi berendezésben a különbség csupán az, hogy nem az előfolyadékleválasztó folyadék-kimeneténél, hanem az edény folyadékterében valósul meg a pótlás. A cél itt is maga a pótlás, az eszköz a szivattyú, és az elpárologtató bemenetébe ugyanúgy hűtőközeg-keverék érkezik. Erre tekintettel közömbösnek tartotta, hogy az alperesi megoldásban az előfolyadékleválasztón keresztül jut a kismennyiségű hűtőközeg hozzáadása az elpárologtatóhoz, vagy közvetlenül az előfolyadékleválasztóból kifolyó nagy mennyiségű hűtőközeg és a szivattyú felől érkező kis mennyiségű hűtőközeg az előfolyadékleválasztó után, de az elpárologtató bemenete előtt egyesül, és úgy jut el a teljes mennyiségű hűtőközeg az elpárologtatóhoz.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság a G) jellemzőbeli gőzbevezető csonk és szivattyú kimenete között az elpárologtató elrendezésének értelmezését látta szükségesnek annak konkrét meghatározására, hogy az elpárologtató miként csatlakozik a gőzbevezető csonkhoz és szivattyú kimenetéhez. A szabadalmi leírás és a 3. ábra alapján állapította meg, hogy a találmány szerinti megoldásban az elpárologtató közvetlenül, míg az alperes megoldásában az elpárologtató közvetetten, az előfolyadékleválasztón keresztül kapcsolódik a szivattyú kimenetéhez. Ennek az eltérésnek a szakvéleménnyel szemben jelentőséget tulajdonított, és arra az álláspontra jutott, hogy az alperes megoldásában a vizsgált jellemző nem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság a szabadalmi leírás és a rajz alapján szükségesnek látta értelmezni az igénypontot, de nem indokolta meg kellően a szakértőtől eltérő álláspontját. Erre és az igénypont utóbbi történet korlátozására, valamint a fellebbezésben előadottakra tekintettel a másodfokú bíróság indokoltnak tartotta a perben korábban véleményt adó műszaki szakértő meghallgatását.

... szakértő a másodfokú tárgyaláson korábbi szakvéleményét a korlátozott igénypont alapján is fenntartotta. Előadta, hogy az A) jellemzőbe bekerült „szivattyús kényszeráramoltatás” a folyadékleválasztó (1) gőzbevezető csonkja és a szivattyú (4) kimenete közötti főkörre vonatkoztatható. Álláspontja szerint az A) - G) jellemzők összességében írják le a rendszert, amelyben a szivattyú (4) szerepe nélkülözhetetlen. A szivattyú a szabadalom szerinti és az alperesi berendezésben is egyaránt a természetes recirkulációjú elpárologtatók (7) előfolyadékleválasztóiból (8) távozó hűtőközeg pótlásának biztosítására szolgál. Fenntartotta azt a szakvéleményében kifejtett álláspontját, hogy mindkét vizsgált megoldásban azonos az előfolyadékleválasztó folyadékterében kialakuló folyadékszintről szabályozott hűtőközegpótlás. A per tárgya szempontjából érdektelennek tartotta, hogy a folyadékvezetékben szabályozottan adagolt hűtőközeg bevezetési helye a szabadalmi leírás 3. ábráján az „ejtőcső” alsó pontja, az alperes kapcsolási vázlatán pedig az előfolyadékleválasztó (8) folyadéktere folyadékszintje alatti, mert

álláspontja szerint mindkét vázlat az elpárologtató (7) és az előfolyadékleválasztó (8) alkotta természetes cirkulációs kör folyadékágába való bevezetést jelöl.

A másodfokú bíróság a szakértő véleményét, amelyben megállapította, hogy az alperes perben sérelmezett megoldása megvalósítja a szabadalom A) - K1)-el jelölt jellemzőit, a másodfokú eljárásban történt kiegészítéssel meggyőzőnek és aggálytalannak találta, ezért döntésének alapjául fogadta el. A szakértő alátámasztotta a felperes fellebbezési érvelését.

A másodfokú bíróság nem fogadta el az alperesnek azt az értelmezését, hogy megoldásában a korlátozott igénypont A) jellemzője nem valósul meg azáltal, hogy a szabadalom tárgya szerint csak a kényszeráramoltatásos elpárologtatású kettős folyadékleválasztású recirkulációs rendszerekre vonatkozik, az ő megoldása azonban tisztán gravitációs rendszerű. Ezt a szakértő nem erősítette meg.

Az alperes maga sem vitatta, hogy a közös folyadékleválasztó gőzbevezető csonkja és a szivattyú kimenete alkotta főkörben az ő megoldásában is működik szivattyú. Az ő megoldásában a gravitációs cirkulációs rendszer megállapíthatóságát a szivattyú szakaszos működésével látta alátámaszthatónak, míg álláspontja szerint a szabadalom szerinti megoldásban a szivattyú folyamatos működésére van szükség.

A szakértő a másodfokú tárgyaláson - a felperes kérdésére - egyértelműen nyilatkozott arról, hogy a szivattyú működése nélkül az alperesi berendezés üzemképtelen, mert nem biztosított az elpárologtatók előfolyadékleválasztóiból távozó hűtőközeg utánpótlása. Megállapítható tehát, hogy a korlátozott igénypont tárgyi körében meghatározott közös folyadékleválasztó gőzbevezető csonkja és a szivattyúval ellátott folyadékvezető csonk által alkotott cirkulációs kör (főkör) az alperes megoldásában is szivattyús kényszeráramoltatású. A szakértő arra is egyértelmű választ adott, hogy a találmány szerinti megoldásban az elpárologtató és az előfolyadékleválasztó alkotta cirkulációs kör (hűtőkör) a szivattyú kikapcsolása után is képes tovább működni, amíg el nem fogy a folyadékfázisú hűtőközeg, vagyis a szivattyúnak nem kell folyamatosan, megszakítás nélkül üzemelnie. Határozott álláspontja szerint a szivattyú szerepe mindkét megoldásban a természetes recirkulációjú elpárologtatók előfolyadékleválasztóiból távozó hűtőközeg pótlásának biztosítása. Ezért nem állítható, hogy a két megoldásban a szivattyú működtetése eltérő feladatot old meg és az sem, hogy az alperes megoldása a főkörben gravitációs rendszerű. Így a korlátozott igénypont tekintetében is megállapítható, hogy a sérelmezett megoldás az A) jellemző által meghatározott tárgyi körbe tartozik.

Erre tekintettel az igénypontnak az elsőfokú ítélet meghozatalát követően történt korlátozása a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nem bírt olyan jelentőséggel, hogy alapul szolgált volna a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, mert az igénypont ismertetett korlátozására tekintettel a perben a bizonyítási eljárás nagyterjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése nem volt indokolt. A felperes a Pp. 247. § (1) bekezdés b)

pontja szerint a másodfokú eljárásban megengedett keresetmódosítás körében, mintegy a keresetet leszállítva kérhette a korlátozott igénypont alapján a szabadalombitorlás megállapítását.

A másodfokú bíróság ugyancsak a szakértői vélemény alapján - amelyet a szakértő a másodfokú tárgyaláson fenntartott és kiegészített - a G) jellemző megvalósulását illetően az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontot foglalt el és a felperes fellebbezési érvelésével értett egyet.

A felperes szerint az igénypont tárgyi körében felsorolt G) jellemző értelmezése az elpárologtatónak a gőzbevezető csenk és a szivattyú kimenete közötti „elrendezése” tekintetében szükségtelen volt.

A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a tárgyi kör a találmány ismert jellemzőit sorolja fel, amelyek a technika állásához és az adott szakterületen jártas szakember köteles tudásához tartoznak. A G) jellemző szerinti elpárologtatónak a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csenk között való elrendezését a leírásban az ismert megoldások között hivatkozott 1. ábra mutatja be. (2. oldal 2. hasáb 58. sortól 3. oldal 1. hasáb 21. sor).

Helytállóan érvelt azzal a felperes, hogy a perbeli szabadalom újdonságát jelentő elpárologtatók előfolyadékleválasztóval való felszerelése a bejelentés időpontjában nem volt ismert, így a G) jellemző az ismert megoldások között csak azt jelölhette meg, hogy a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csenk között elpárologtató van elrendezve, amelynek a hűtőkörbe való bekötése a szakember köteles tudásához tartozik. Erre tekintettel a G) jellemző megvalósulása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az elpárologtató miként kapcsolódik a szivattyú kimenetéhez, illetőleg a gőzbevezető csenkhez. A G) jellemzőbe tartoznak tehát azok a tárgy szerinti megoldások, amelyekben a szivattyú kimeneti pontja és a gőzbevezető csenk között a hűtőkörbe bekötve mindenképpen elhelyezkedik egy elpárologtató. Ennek a kritériumnak az alperes hűtőberendezése megfelel, hiszen az ő megoldásában is elpárologtató van elrendezve a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csenk között.

Az elsőfokú bíróság az elpárologtató és az előfolyadékleválasztó eltérő funkciója miatt nem osztotta a szakértő álláspontját. A 3. ábrában bemutatott megoldás alapján értelmezve az igénypontot elfogadta az alperesnek azt az érvelését, hogy az ő megoldásában a szivattyú kimenetéhez nem az elpárologtató, hanem az előfolyadékleválasztó csatlakozik a folyadékvezetéken keresztül, ezért nem látta megvalósulni a G) jellemzőt az alperesi megoldásban.

A másodfokú bíróság elfogadta a szakértőnek azt a megállapítását, hogy az előfolyadékleválasztó, az elpárologtató és az azokat összekötő csövek (hűtőkör) együttesen alkotják az elpárologtatót. E megállapítást nem cáfolja meg az, hogy az előfolyadékleválasztó (8) és az elpárologtató (7) önmagukban eltérő nevű, hivatkozási jelű és funkciójú egységek.

Az előfolyadékleválasztó „elrendezését”, mint a perbeli találmány újdonságát az igénypont jellemző részének H)-K1(K2) jellemzői adják meg. A H) jellemző intézkedése szerint az elpárologtató/elpárologtatók (7) előfolyadékleválasztóval (8) van/vannak felszerelve. Az igénypont helyes értelmezése alapján ezért a G) jellemzőbe tartozik minden olyan megoldás is, amelyben a szivattyú kimenete és a gőzbevezető csomagtörzs között előfolyadékleválasztóval (8) felszerelt elpárologtató (7) van elrendezve.

Az Szt. 24. §-ának (1) bekezdése alapján az igénypontokat a leírás és a rajzok alapján kell értelmezni. E rendelkezés értelmében a leírás és a rajzok jogi jelentősége az igénypont által meghatározott oltalom terjedelme szempontjából csak az, hogy tisztázzák, magyarázzák az igénypontokat anélkül, hogy bővítenék, vagy korlátoznák az igénypontok oltalmi körét és ezen keresztül a szabadalmi jog terjedelmét. Nem szükséges azonban ismertetni a leírásban és a rajzokban a főigénypont által meghatározott oltalmi körbe tartozó összes lehetséges megoldást.

Megalapozottan érvelt azzal a felperes, hogy a tárgyi szabadalmi oltalom nem a folyadékvezetéknek (11) az elpárologtató (7) folyadékgyűjtőjéhez történő csatlakozására, hanem az igénypont jellemző részében meghatározott előfolyadékleválasztó felhasználására vonatkozik. Az átlagos szakember számára a folyadékvezeték (11) által szállítható folyadékfázis eljuttatása az elpárologtató (7) folyadékgyűjtőjéhez több, egymástól eltérő módon is kézenfekvően megoldható.

A szabadalmi leírásban hivatkozott 3. ábra a találmány szerinti hűtőberendezés egyik példakénti kiviteli alakját mutatja be azzal a céllal, hogy a találmány újdonságát adó és az igénypont jellemző részében definiált jellemzőket szemléltesse. Nem tartozik az újdonságnak számító jellemzők közé az 1. ábrán ismert megoldásként szemléltetett szivattyú kimenetének az elpárologtató folyadékgyűjtőjéhez történő csatlakoztatása, amit a 3. ábra csak mint egy lehetséges változatot ábrázol. Ezért nem helytálló a találmány újdonsága szempontjából e másodlagos részmegoldásra korlátozni az igénypont által meghatározott oltalmi kört.

A felperes igénypont-értelmezését támasztja alá a perbeli szabadalmi leírás is. Eszerint a találmány célja és előnye a gőzvezeték ellenállásának, és ezáltal a hűtőberendezés villamosenergia fogyasztásának jelentős csökkentése. Ennek az intézkedésnek a lényege abban van, hogy a találmány szerinti folyadékleválasztó rendszer azt biztosítja, hogy a hosszú és többnyire emelkedő szakaszokkal kialakított visszatérő csővezetékbe lényegesen kevesebb folyadéknak kell áramolnia (2. oldal 2. hasáb 6-9.sor és 38-46. sor). Az alperes maga sem vitatta, hogy berendezése a találmánnyal azonosan valósítja meg annak célját és lényegét.

A szakértő egyértelműen és meggyőzően támasztotta alá azt a megállapítást, hogy mindkét megoldásban azonos az előfolyadékleválasztó folyadékterében kialakuló folyadékszintről szabályozott hűtőközegpótlás. Erre figyelemmel a

másodfokú bíróság osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy miután mindkét vizsgált megoldásban a szivattyúnak a hűtőközeg pótlásában van szabályozó szerepe, és az elpárolgató bemenetébe egyaránt hűtőközeg-keverék érkezik, a szabadalmi igénypont alperesi megoldásra való ráolvávása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a pótolta hűtőközeg az előfolyadékleválasztóban lévő hűtőközeggel az előfolyadékleválasztóban vagy előfolyadékleválasztó után egyesülve érkezik az elpárolgató folyadékgyűjtőjéhez. A folyadékvezeték (11) ugyanis mindkét esetben azonos céllal éri el az elpárolgató (7) folyadékgyűjtőt.

Az Szt. 24. §-ának (2) bekezdése alapján a szabadalmi oltalom az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul. A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság elfogadva a perben kirendelt műszaki szakértő - másodfokú eljárás során is megerősített - szakvéleményét megállapította, hogy az alperes berendezésében a perbeli szabadalmi igénypont valamennyi jellemzője megvalósult.

Az Szt. 35. §-ának (1) bekezdése szerint szabadalom bitorlást követ el, aki a szabadalmi oltalom alatt álló találmányt jogosulatlanul hasznosítja. Miután az alperes a szabadalmastól a berendezés hasznosítására nem rendelkezett engedéllyel, a találmány tárgyát képező termék előállításával és használatával megvalósította az Szt. 19. § (2) bekezdés a) pontjában tiltott hasznosítási cselekményeket, ezért az Szt. 35. §-ának (1) bekezdése alapján szabadalom bitorlást követett el. A másodfokú bíróság az Szt. 35. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján megállapította a szabadalom bitorlás megtörténtét, kötelezte az alperest a szabadalom bitorlás abbahagyására és attól a jövőben is eltiltotta. E kereseti kérelmek felől a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 213. § (2) bekezdése alapján részítéletben rendelkezett, és az elsőfokú bíróság ítéletét ezek tekintetében a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta. A felperes további kereseti kérelme vonatkozásában azonban az elutasító rendelkezést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a gazdagodás visszatérítésére irányuló kereseti kérelmet érintően a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította (Pp. 253. § (3) bek.).

Mivel a felperesnek az Szt. 35. § (2) bekezdés e) pontja alapján előterjesztett szabadalom bitorlással elért gazdagodás visszatérítésére irányuló kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság az elfoglalt jogi álláspontjánál fogva nem is vizsgálta, e kereseti kérelem tárgyában való érdemi döntéshez a másodfokú bíróságnak nem álltak rendelkezésére a szükséges adatok. Az elsőfokú bíróságnak az újabb eljárásban a bizonyítási eljárás lefolytatását követően kell ezen igényről döntenie. Az elsőfokú ítéletnek a perköltségről szóló rendelkezését is hatályon kívül helyezte a másodfokú bíróság, mert úgy ítélte meg, hogy majd a vita végleges lezárásakor, valamennyi kereseti kérelem elbírálásakor lesz indokolt a perköltség viseléséről határozni (PK.154.).

A felek másodfokú perköltségét az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illetékkel együtt (ltv. 39. § (3) bek. c) pont, 46. § (1) bek.) csupán

megállapította megfelelően alkalmazva a Pp. 252. §-ának (4) bekezdését. A felek képviselőjében eljáró szabadalmi ügyvivők költségét mérlegeléssel határozta meg 20 % általános forgalmi adó figyelembevételével, értékelve az ügy súlyát és a képviselőknek a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységét. Tekintettel arra, hogy a bírósági eljárásban megállapítható szabadalmi ügyvivői költségekről szóló 24/2004.(VI.30.)IM. rendelet hatályba lépését megelőzően indult az ügy a szabadalmi ügyvivők munkadíjának megállapításánál a csatolt díjmegállapodást nem lehetett figyelembe venni. A másodfokú költségek viselése tárgyában az elsőfokú bíróságnak kell döntenie az eljárást befejező határozatában.

Budapest, 2007. február 1.

Tóth Lászlóné dr. s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.. Lesenyei Terézia s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző